

Σκέψεις για την ευχετήρια αλληλογραφία

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Νέας Σμύρνης

• Του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νέας Σμύρνης κ. Συμεών

Αποτελεῖ παλαιότατη συνήθεια —παράδοση, θά ἔλεγα— ἡ ἀποστολή εὐχετηρίων ἐπιστολῶν ἢ δελταρίων-καρτῶν μεταξύ τῶν ἀνθρώπων μέ ἀφορμή σημαντικά γεγονότα τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ἢ ὀνομαστικές ἑορτές συγγενικῶν καί φιλικῶν προσώπων. Εὐχετήρι-ες ἐπιστολές ἢ κάρτες ἐπικράτησε νά ἀποστέλλονται καί μέ τήν εὐ-καιρία μεγάλων ἐκκλησιαστικῶν ἑορτῶν, ὅπως εἶναι τά Χριστοῦ-γεννα καί ἡ ἔλευση τοῦ νέου ἔτους, καθῶς καί τό Πάσχα. Ἄς μή μᾶς διαφεύγει ὅτι ἡ γραπτή ἐπικοινωνία ἦταν ὁ μόνος τρόπος πού διέθε-ταν παλαιά οἱ ἄνθρωποι γιά νά ἐκφράσουν τά συναισθήματά τους. Ὅλοι οἱ ἄλλοι τρόποι πού ἔχουμε στή διάθεσή μας σήμερα εἶναι νε-ώτεροι καί συνδέονται μέ τίς ἀνακαλύψεις καί τήν πρόοδο τῆς τεχνολογίας.

Εὐχετήριες ἐπιστολές ἢ κάρτες μέ τήν εὐκαιρία τῶν ὀνομαστι-κῶν ἑορτῶν καί τῶν μεγάλων ἑορτῶν τῆς πίστεώς μας (Χριστοῦγεν-να καί Πάσχα) ἐπικράτησε νά ἀνταλλάσσονται καί μεταξύ κληρι-κῶν, ἰδιαίτέρως τῶν ἐπισκόπων, γεγονός τό ὁποῖο ἀποτέλεσε τήν ἀ-φορμή γιά νά γραφοῦν οἱ σκέψεις πού ἀκολουθοῦν. Σημειῶνω ἐν ἀγάπῃ ὅτι πρόθεσή μου δέν εἶναι νά διδάξω πρεσβυτέρους ἢ νεωτέ-

ρους συνεπισκόπους μου, αλλά νά προβληματίσω πάνω σ' αυτό πού γίνεται σήμερα καί τό τί θά μπορούσε νά αλλάξει.

1. Κατ' ἀρχήν ὑπενθυμίζω ὅτι τό θέμα τῆς εὐχετήριας ἀλλη-λογγραφίας «ἐπί ταῖς ἀγίαις ἑορταῖς τῶν Χριστουγέννων καί τοῦ Πά-σχα», ἐξ ἀφορμῆς τῆς τότε οἰκονομικῆς κρίσεως, συζητήθηκε καί ἐ-λήφθη σχετική ἀπόφαση ἀπό τή Διαρκῆ Ἱερά Σύνοδο τήν 1η Νοεμβρίου 2011, ἡ ὁποία μᾶς γνωστοποιήθηκε μέ τό ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 6675/2954/16-11-2011 Ἐγκύκλιο Σημείωμα. Ὁ προβληματισμός τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τότε ἐστιάστηκε κυρίως στό οἰκονομικό κόστος τῆς ἀποστολῆς τῶν εὐχῶν καί ἂν κρίνουμε ἀπό τά πράγματα ἡ ἀπό-φαση καί οἱ προτάσεις τοῦ Ἐγκυκλίου Σημειώματος γρήγορα λη-σμονήθηκαν.

2. Καθώς ὑπενθύμισα τό παραπάνω Ἐγκύκλιο Σημείωμα, καί ἡ ταπεινότης μου ἐκτιμᾷ ὅτι δέν δικαιούμαστε νά παραβλέπου-με τό κόστος τῆς ἀποστολῆς τῆς εὐχετήριας ἀλληλογγραφίας, ἂν αὐτό μάλιστα συνοδεύεται καί ἀπό τήν ἐκτύπωση πολυτελῶν καρτῶν.

3. Ἡ ἐτοιμασία καί ἡ διεκπεραίωση γιά τά γραφεῖα τῶν Μη-τροπόλεων μας τῆς ἐόρτιας ἀλληλογγραφίας παραμονές μεγάλων ἑορτῶν ἀποτελεῖ μεγάλο βάρος. Διερωτῶμαι : γιά ποιό λόγο; Ποιός Ἱεράρχης δέν εὐχεται ὅ,τι τό καλύτερο γιά τούς συνεπισκόπους του; Χρειάζεται προκειμένου νά τό ἐκφράσει —καί μάλιστα μ' ἕναν τρόπο συχνά ἄκρως τυποποιημένο— νά ὑποβάλει ἑαυτόν καί τούς συνεργάτες του σ' ἕνα τέτοιο κόπο;

4. Συνεχίζουμε πανομοιότυπα μιά πρακτική τοῦ παρελθόν-τος, ἐνῶ σήμερα διαθέτουμε νέους τρόπους ἀμεσότερους καί ἐκ-φραστικότερους ἐπικοινωνίας. Ἐνοοῶ τήν τηλεφωνική συνδιάλε-ξη, τή video κλήση. Βεβαίως καί αὐτοί οἱ τρόποι ἀπαιτοῦν χρόνο, τόν ὁποῖο δέν διαθέτουμε γιά μιά γενικευμένη ἐόρτια ἐπικοινωνία.

5. Ἐτσι, ἄλλοι ἐμμένουμε στόν παλαιό τρόπο τῆς ἐόρτιας ἐπι-στολῆς μέ χειρόγραφη προσφώνηση, κατακλείδα καί «ζωντανή» ὑ-πογραφή, τρόπο πού δείχνει ἀρχοντιά καί περιποιεῖ τιμή τόσο στόν ἀποστολέα ὅσο καί στόν παραλήπτη, ἀλλά καί ἀπαιτεῖ πολύ χρόνο.

Ὁ λόγος αὐτός εἶναι πού ὁδήγησε πολλούς νά ἐπινοήσουν ἄ-πλούστερους τρόπους πού προσφέρει ἡ σύγχρονη τεχνολογία. Εὐ-χετικό κείμενο, μέ προσφώνηση καί ὑπογραφή χειρόγραφες ἀλλά «σκαναρισμένες», τό ὁποῖο ἀποστέλλεται μέσω ἠλεκτρονικοῦ τα-χυδρομείου. Ὁ τρόπος αὐτός κατά τήν ἐκτίμηση πολλῶν θεωρεῖται «ψυχρός». Καί δυστυχῶς πέρασε καί στους συμπρεσβυτέρους μας, ὅταν μάλιστα ἀπευθύνονται καί πρός Ἱεράρχες.

6. Μιά ἀκόμη παρατήρηση ἀναφερόμενη στήν ἔκταση καί τό περιεχόμενο τῶν

έορτίων ἐπιστολῶν πού ἐπίσκοποι ἀποστέλλουμε σέ συνεπισκόπους μας. Κάποιες ἀπό αὐτές εἶναι ἐκτενέστατες, μιά ὁλόκληρη σελίδα. Καί φοβᾶμαι ἂν τελικά, λόγω φόρτου ἐργασίας, οἱ παραλήπτες τίς διαβάζουμε. Ἐπίσκοποι, ἀπευθυνόμενοι σέ συνεπισκόπους μας, προβαί-νουμε καί σέ θεολογικές ἀναλύσεις πού μᾶλλον εἶναι περιττές, ἀ-φοῦ καί οἱ δεύτεροι δέν εἶναι ἅμοιροι τοῦ θεολογικοῦ νοήματος τῶν ἐορτῶν.

Τά τελευταῖα χρόνια κάποιιοι στίς εὐχετήριες ἐπιστολές τους ἀναμειγνύουν καί τήν «κοινωνιολογία» προκειμένου νά παρου-σιάσουν ἕνα πιό σύγχρονο τρόπο γραφῆς. Σπάνια τό ἐγχείρημα μπορεῖ νά χαρακτηριστεῖ ἐπιτυχές.

Ἀναφορικά μέ εὐχές πλήρως τυποποιημένες, πού μᾶλλον εἶναι ἔργο κάποιου ὑπαλλήλου (ὁ ὁποῖος εἶτε ἀπό κόπο εἶτε ἀπό ἀπροσεξία ἀποστέλλει δύο φορές (!) τήν ἐπιστολή τοῦ προῖσταμένου του ἐπισκόπου στόν ἴδιο παραλήπτη) καί ὅχι τῶν ἰδίων τῶν Ἱεραρ-χῶν, τῶν ὁποίων ἡ σκαναρισμένη ὑπογραφή ἀκολουθεῖ, ἀναρωτι-έται κανεῖς κατά πόσον χρειάζονται.

7. Τέλος, δυό λόγια καί γιά τή γλώσσα πολλῶν ἀπό τίς εὐχετή-ριες ἐπιστολές. Γιατί ἄραγε αὐτή ἡ «ὑπεράγαν» ἀρχαιοπρεπής γλώσσα —λίγο ἢ πολύ «ξύλινη»— γιά τήν ὁποία μερικές φορές χρειάζεται ν’ ἀνοίξουμε τό λεξικό Lidell-Scott, (ὅσοι βέβαια τό ἔχουμε κοντά μας); Καί καθὼς οἱ νεώτεροι στήν ἡλικία δέν ἔχουμε διδαχθεῖ καλά τά ἀρχαῖα ἑλληνικά, ὁ κίνδυνος νά ἐμφιλοχωρή-σουν σολοικισμοί ἢ βαρβαρισμοί στό εὐχετήριο κείμενο εἶναι πολύ μεγάλος. Φρονῶ ὅτι ἡ ἀπλή καθαρεύουσα (γιατί ὅχι καί ἡ στρωτή δημοτική), προσιτή καί κατανοητή ἀπό ὅλους μας, ἔχει τή δυνατό-τητα νά ἐκφράσει μέ πληρότητα καί πολύ πιό θερμά τά συναισθήματά μας.

Συμπερασματικά, διερωτῶμαι:

Μήπως θά ἔδει ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος νά ἐξετάσει ἐκ νέου τό ζήτημα τῆς ἐόρτιας ἀλληλογραφίας, ἔτσι ὥστε νά περιορίζεται μό-νο στά ὀνομαστήρια τῶν συνεπισκόπων μας καί νά ἀποφεύγεται ἐκείνη τῶν Χριστουγέννων καί τοῦ Πάσχα;